

Бізнес-об'єднання виступили проти обов'язкової реєстрації ФОП платниками ПДВ

Президенту України
Прем'єр-міністру України
Голові Верховної Ради України
Міністру Фінансів України

*Щодо законодавчої ініціативи
Міністерства Фінансів України з обов'язкової реєстрації
платником ПДВ для платників єдиного податку*

Шановні представники влади!

Ми, представники 17 коаліцій бізнес-об'єднань (БО), до складу яких входить понад 500 бізнес-об'єднань МСБ, які об'єднались у Альянс БО, усвідомлюючи спільну відповідальність за відновлення, збереження та сталий розвиток економіки України, звертаємося до Президента України, Прем'єр-міністра України, Голови Верховної ради України та Міністерства фінансів України із таким:

Міністерство фінансів України 18 грудня 2025 року оприлюднило проект Закону України **“Про внесення змін до податкового кодексу України щодо реєстрації платників єдиного податку платниками податку на додану вартість”** та відповідний аналіз регуляторного впливу (АРВ).

Бізнес-об'єднання Альянсу занепокоєні ініціативою Мінфіну щодо «скасування пільги для реєстрації платника ПДВ», яке, стосується платників єдиного податку та встановлення для них порогу обов'язкового переходу на ПДВ. Його реалізація спричинить вкрай негативні наслідки для економіки країни. Зокрема:

1.1. Адміністративний шок для мікробізнесу. ПДВ — це суттєво складніший облік, звітність, ризики помилок, потреба у професійному супроводі та додаткові витрати. Для мікробізнесу це часто означає: закриття, тінізацію або штучне заниження обороту, аби не “перестрибнути поріг”. За [оцінками](#) незалежних аналітичних центрів – додаткові контрпродуктивні витрати підприємців на облік та адміністрування податків будуть складати 61-115 млрд грн на рік.

1.2. Ризики блокування податкових накладних та касові розриви. Проблема зупинок/блокувань податкових накладних і складність процедур розблокування — реальний досвід діючих платників ПДВ. Масове розширення кола платників ПДВ без попереднього гарантованого усунення цих ризиків призведе до касових розривів, конфліктів із контрагентами, зриву поставок і втрат як для бізнесу, так і для бюджету.

1.3. Негативний ефект для бюджетів місцевих громад. Спрощена система є одним із ключових джерел стабільних надходжень у громадах. Будь-які рішення, що провокують закриття ФОПів, скорочення оборотів або перехід у тінь – матимуть наслідок у вигляді падіння місцевих доходів, а отже — послаблення спроможності громад забезпечувати базові послуги в умовах війни.

1.4. Особливо небезпечною ініціатива є для прифронтових і постраждалих регіонів. У прифронтових громадах бізнес працює під обстрілами, з перебоями електропостачання й логістики, дефіцитом кадрів і платоспроможного попиту. Додатковий податковий та адміністративний тиск тут означає не “детінізацію”, а скорочення підприємництва. Для таких регіонів потрібні спеціальні умови та винятки, а не “однакові правила для всіх”.

1.5. Відсутність довіри без публічних моделей і розрахунків. Податкові зміни такого масштабу мають прийматися лише після відкритого моделювання сценаріїв та оцінки наслідків для всіх стейкхолдерів: як зміняться ціни, які будуть втрати для місцевих бюджетів, які витрати адміністрування для платників та держави тощо. Підхід “спочатку введемо — потім подивимось” неприйнятний у воєнній економіці.

Задекларованою метою зазначеного законопроекту є забезпечення надходжень до Державного бюджету, вирівнювання конкуренції та боротьба зі схемами. Для досягнення заявленої мети представники Альянсу вважають за необхідне:

- на законодавчому рівні запровадити чіткі критерії трудових відносин для мінімізації схеми “ФОП замість найму” та окремого чіткого набору критеріїв для мінімізації схем “дроблення”;

- забезпечити здійснення системного контролю за платниками податків у секторах з високим ступенем зловживань та аналіз ланцюгів постачання, забезпечити щомісячну публікацію інформації щодо середніх заробітних плат та податкового навантаження у топ-50 суб'єктів у найбільш ризикових галузях;
- провести повне перезавантаження комісіями за участі міжнародних експертів Державної податкової служби та Служби фінансового моніторингу, прискорити перезавантаження Державної митної служби відповідно до прийнятого Закону;
- законодавчо закріпити якісні КРІ для БЕБ, ДПС, ДМС, які мають бути спрямовані на мінімізацію tax gap;
- зробити обов'язковими до виконання критерії НБУ щодо “кущів ФОПів”, які на цей час доведені до банків лише як рекомендовані. Необхідно також прийняття закону щодо “дропів”, зокрема запровадження реєстру дропів – законопроект НБУ;
- важливим для мінімізації схем по приховуванню реальних оборотів є запровадження економічних стимулів для покупців підакцизної продукції отримувати фіскальний чек (лотереї фіскальних чеків, фінансові стимули споживачів).

Пропонуємо:

- Кабінету Міністрів України ініціювати перегляд Національної стратегії доходів у частині підходів до спрощеної системи та ПДВ, виключивши рішення, що фактично спрямовані на згортання спрощеної системи через розширення ПДВ-зобов'язань для малих платників. Законопроект щодо “ПДВ для спрощеної системи оподаткування” – не вносити у Верховну Раду.
- Перед будь-яким розширенням кола платників ПДВ – необхідно забезпечити радикальне спрощення адміністрування ПДВ для вже діючих платників: максимальну автоматизацію процедур, зменшення ручного втручання, прозорі та стабільні критерії ризику, передбачувані строки розгляду документів, ефективні механізми оскарження та зниження практики блокування податкових накладних
- Уряд має запровадити спрощену систему обліку та звітності для мікро- та малого підприємництва на загальній системі оподаткування, яка дозволить підприємствам добровільно масштабуватися та переходити зі спрощеної системи без адміністративного шоку. Це — конструктивна альтернатива примусовому розширенню ПДВ на малий бізнес.
- Запровадити мораторій на будь-яке збільшення податкового та адміністративного навантаження на прифронтіві бізнеси до завершення воєнного стану та плюс 12 місяців після цього.

Окремо наголошуємо на необхідності ініціювати консультації з МВФ та іншими міжнародними партнерами щодо перегляду/модернізації відповідних зобов'язань у частині ПДВ для платників єдиного податку та із врахуванням поточної безпекової ситуації. Україна має запропонувати альтернативний пакет prior actions, який дає реальний фіскальний ефект без знищення мікро- та малого бізнесу: anti-abuse норми проти дроблення та “ФОП замість найму”, реформа адміністрування ПДВ, перезавантаження ДПС/ДМС та вимірювані КРІ спрямовані на скорочення tax gap.

Представники Альянсу закликають представників влади врахувати застереження та пропозиції, зазначені у зверненні, та розпочати фаховий інклюзивний діалог бізнесу та влади для напрацювання збалансованих проєктів щодо економічної та податкової політики.

З повагою,
Альянс БО

Підписанти:

Коаліція бізнес-спільнот за модернізацію України
Національна платформа МСБ
Платформа підтримки жіночого бізнесу
Торгово-промислова палата України
Український кластерний альянс
Українська Рада Бізнесу
Платформа підтримки інноваційних проєктів
Сумська коаліція бізнес-об'єднань
Платформа технологічної стійкості
Коаліція галузевих та бізнес-спільнот Харкова “КОХА”
Мережа організацій сприяння бізнесу для євроінтеграції України

Платформа взаємодії бізнес-об'єднань InterUAction
Платформа взаємодії бізнес-об'єднань Tech Synergy
Український експортний альянс
Український Морський Кластер
Коаліція об'єднання медіаторів з розвитку ринку послуг медіації в Україні
Відкрита Ділова Платформа "ПОСТУП БОЙКІВЩИНИ"
Коаліція сприяння розвитку підприємництва та зміцнення економіки територіальних громад